

Akademia Morska w Gdyni
Katedra Podstaw Techniki

Ćwiczenie 1

**BADANIE ROZKŁADU NAPREŻEŃ TNĄCYCH
W SPOINIE PACHWINOWEJ WZDŁUŻNEJ**

Instrukcja

Opracował dr inż. Jerzy Kowalski
Gdynia 2011

1. Cel Pomiarów

Celem pomiarów jest analityczne i doświadczalne wyznaczenie naprężeń tnących w spoinie pachwinowej wzdłużnej.

2. Budowa Stanowiska

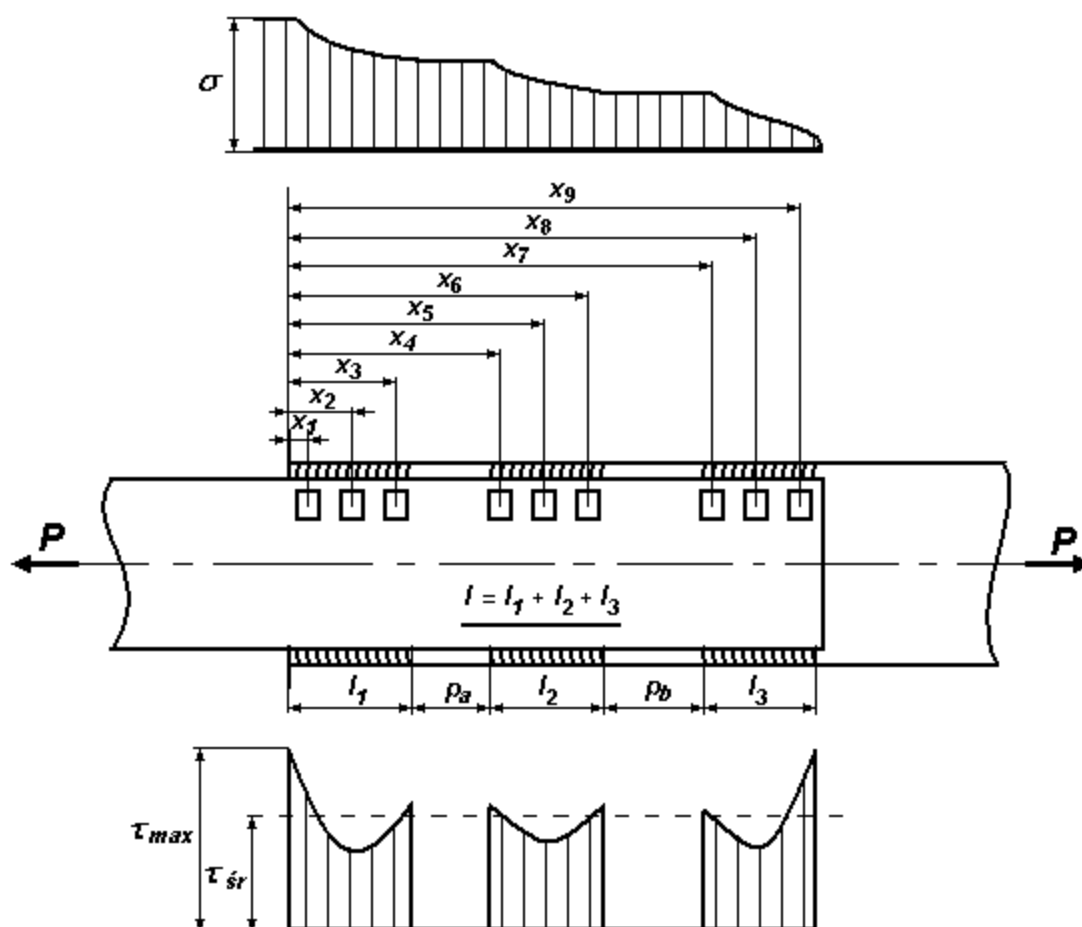
Stanowisko składa się z dźwigni dwuramiennej o przełożeniu „u”, osadzonej wahliwie na spawanej ramie. Z jednej strony dźwigni zamocowana jest śruba dynamometryczna, z drugiej badana próbka spawana. Przełożenie dźwigni wynosi 1:5, co oznacza, że siła obciążająca śrubę dynamometryczną jest 5-krotnie mniejsza od osiowego obciążenia próbki pomiarowej. Śruba dynamometryczna ma wbudowany tensometryczny czujnik siły, który wraz z układem pomiarowym wskazuje na wyświetlaczu siłę osiową, obciążającą śrubę.

Próbki pomiarowe oklejone są tensometrami na jednym z zewnętrznych płaskowników. Na ramie umieszczony jest jeden tensometr kompensujący błędy pomiarów spowodowane zmianą temperatury. Podczas pomiaru, przełączenie toru pomiarowego we wzmacniaczu tensometrycznym powoduje łączenie kolejnych tensometrów pomiarowych z tensometrem kompensacyjnym w półmostek. Tory pomiarowe próbki spawanej oznaczone są we wzmacniaczu od „01A” do „09A”.

3. Przebieg Ćwiczenia

1. Włączyć wzmacniacz tensometryczny przełącznikiem sieciowym, umieszczonym na tylnym panelu. Po autokalibracji wzmacniacza sprawdzić czy świeci się dioda nad klawiszem „MANUAL” oraz diody dla ustawień „BALANCE VALUE” – ON, „RECORDING” – OFF, „MEASURE” (to ustawienie można przełączyć klawiszami „SELECTION”).
2. Zamocować próbkę pomiarową na stanowisku.
3. Odczytać wskazania z mostków tensometrycznych, przełączając tory pomiarowe klawiszami „CHANNEL SELECTION”, dane zapisać w tabeli.
4. Obciążyć śrubę dynamometryczną do wartości wskazanej przez prowadzącego.
5. Odczytać wskazania z mostków tensometrycznych, przełączając tory pomiarowe klawiszami „CHANNEL SELECTION”, dane zapisać w tabeli.
6. Punkty 4-5 powtórzyć dla pozostałych próbek pomiarowych.

4. Supplement do podręcznika – spoina przerywana P-3-5-3

Rys. Rozkład naprężeń $\sigma = f(x)$ i $\tau = f(x)$ dla próbki ze spoiną przerywaną (P-3-5-3).

Zależności, opisujące naprężenia rozciągające σ podane w podręczniku są prawdziwe również dla próbki ze spoiną przerywaną, należy jednak zwrócić uwagę, że całkowita długość spoiny „ l ” jest krótsza od długości spawanego płaskownika o sumę długości „ p_a ” i „ p_b ”. Naprężenia w obszarach między spoinami „ p_a ” i „ p_b ” są stałe i wynoszą odpowiednio:

$$\sigma_{n1} = \frac{P[F_1 \sinh(\psi l) - F_1 \sinh(\psi l_1) + F_2 \sinh(\psi(l - l_1))]}{F_1(F_1 + F_2) \sinh(\psi l)},$$

$$\sigma_{(n1+l2)} = \frac{P[F_1 \sinh(\psi l) - F_1 \sinh(\psi(l_1 + l_2)) + F_2 \sinh(\psi(l - l_1 - l_2))]}{F_1(F_1 + F_2) \sinh(\psi l)}.$$

Obliczając naprężenia tnące τ trzeba również pamiętać, że poszczególne spoiny są obciążone siłami mniejszymi od zadanej siły P , które można obliczyć następująco:

$$\begin{aligned} P_1 &= P - \sigma_{n1} \cdot 2F_1, \\ P_2 &= (\sigma_{n1} - \sigma_{(n1+l2)}) \cdot 2F_1, \\ P_3 &= \sigma_{(n1+l2)} \cdot 2F_1, \end{aligned}$$

a więc naprężenia tnące można obliczyć z zależności:

$$\tau_{x_i(l_1)} = \frac{(P - \sigma_{l_1} \cdot 2F_1) \psi [\cosh(\psi x_i) + \cosh(\psi(l_1 - x_i))]}{4a \sinh(\psi l_1)},$$

$$\tau_{x_i(l_2)} = \frac{((\sigma_{l_1} - \sigma_{(l_1+l_2)}) \cdot 2F_1) \psi [\cosh(\psi(x_i - l_1 - p_a)) + \cosh(\psi(l_2 - (x_i - l_1 - p_a)))]}{4a \sinh(\psi l_2)},$$

$$\tau_{x_i(l_3)} = \frac{(\sigma_{(l_1+l_2)} \cdot 2F_1) \psi [\cosh(\psi(x_i - l_1 - l_2 - p_a - p_b)) + \cosh(\psi(l_3 - (x_i - l_1 - l_2 - p_a - p_b)))]}{4a \sinh(\psi l_3)}.$$

5. Dane wymiarowe próbek

Parametr	5-3-5	3-7-3	3-5-3	P-3-5-3
F ₁ [m ²]	2,2·10 ⁻⁴	2,0·10 ⁻⁴	1,25·10 ⁻⁴	1,25·10 ⁻⁴
F ₂ [m ²]	1,5·10 ⁻⁴	5,6·10 ⁻⁴	2,5·10 ⁻⁴	2,5·10 ⁻⁴
a [mm]	3,5	2,1	2,1	2,1
l ₁ [mm]	–	–	–	75
l ₂ [mm]	–	–	–	75
l ₃ [mm]	–	–	–	70
l [mm]	285	112	280	220
p _a [mm]	–	–	–	32
p _b [mm]	–	–	–	32
x ₁ [mm]	9	10	10	8
x ₂ [mm]	42	32	42	38
x ₃ [mm]	75	54	74	68
x ₄ [mm]	108	76	106	114
x ₅ [mm]	141	98	138	144
x ₆ [mm]	174	–	170	174
x ₇ [mm]	207	–	202	218
x ₈ [mm]	240	–	234	247
x ₉ [mm]	273	–	266	276

UWAGA!!

Tabela pomiarowa dla próbki P-3-5-3 jest taka sama jak dla próbki 3-5-3

Do ćwiczenia nr 1 należy przygotować tabele dla próbek 3-7-3, 5-3-5 oraz 2 tabele dla próbki 3-5-3